

NOTA VAN ZIENSWIJZEN
OMGEVINGSVISIE EDE 2040

Inleiding

De ontwerp-Omgevingsvisie Ede 2040 is op 9 december 2021 door de gemeenteraad van Ede vastgesteld en heeft vervolgens vanaf donderdag 16 december 2021 tot en met woensdag 26 januari 2022 ter inzage gelegen. In deze periode zijn 18 zienswijzen ontvangen.

Op 7 maart 2022 heeft een zienswijzenoverleg plaatsgevonden. Daarvan hebben 10 indieners gebruik gemaakt en hun zienswijze persoonlijk toegelicht. Van het overleg is een verslag gemaakt. Dit verslag is gevoegd bij de stukken voor de raadsbehandeling van de Omgevingsvisie.

De zienswijzen worden in deze nota samengevat en van een beantwoording voorzien.

Ingediende zienswijzen

Indiener 1

Inhoud zienswijze

De indiener ervaart ontwerp-Omgevingsvisie als een kwalitatief gedegen en goed doordacht document. Zeer terecht wordt aandacht besteed aan een groene leefomgeving met de nodige biodiversiteit. Specifiek vraagt de indiener aandacht voor de volgende twee onderwerpen:

- *Graag ziet hij opgenomen in de visie dat het Witte Hindepark in brede zin wordt aangemerkt als gebied met bijzondere ecologische waarde. En pleit in dit verband voor instandhouding van het park in zijn huidige staat.*
- *Als tweede vraagt de indiener nadrukkelijk aandacht voor de molenbiotoop in relatie tot de Keetmolen. Streven naar verdichting door middel van hoogbouw bij OV-knooppunt Ede-Wageningen staat haaks op het gegeven dat in een omgeving van 100 meter van een molen niet gebouwd mag worden en dat er na 100 meter gestaffeld in de hoogte mag worden gegaan.*

Gemeentelijke reactie

De Omgevingsvisie formuleert een vijftal strategische keuzen, die toegepast worden op het hele grondgebied van de gemeente Ede. In de keuze 'De natuur als basis en de Veluwe centraal' is dit concreet aangegeven, dat we de relatie met de natuur herstellen. En daarmee zorgen voor een robuust en veerkrachtig natuurlijk systeem. Dit betekent dat we in alles wat we doen het natuurlijk systeem respecteren en het gebruik ervan verduurzamen: van aantasten naar versterken. Dit uitgangspunt geldt voor het hele grondgebied en de groene structuren binnen dorpen, wijken of buurtschappen. Om deze reden zijn geen afzonderlijk gebieden aangewezen. Bouwen in de nabijheid van een molen is gebonden aan wettelijke voorschriften.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie Ede 2040

Indiener 2

Inhoud zienswijze

De indiener vindt de ambities van de Omgevingsvisie niet aansluiten op de eigenheid van Ede. Een groei in het aantal woningen van 15.000 is veel te veel. De eigenheid van Ede komt daarmee in gevaar. Ede als groene gemeente. 120.000 inwoners is voldoende. Ede is qua karakter en cultuur niet gebaat bij een grote import van forenzen vanuit de Randstad. Dit zal de sociale cohesie geweldig in gevaar brengen. De sterke stijging van woningen, mensen, uitstoot, auto's, huisdieren e.d., die deze uitbreiding met zich meebrengt, komt ten koste van de huidige inwoner.

Gemeentelijke reactie

Zoals in de inleiding van de Omgevingsvisie is verwoord: het is goed leven in Ede en dat willen we ook in de toekomst graag zo houden, maar dat gaat niet vanzelf. Ede is volop in beweging en er komt veel op ons af. De wereld om ons heen verandert en we willen en moeten inspelen op die veranderingen. Opgaven op het gebied van onder meer klimaatverandering, energietransitie, woningmarkt, migratie, werken, gezondheid, food, transitie van de landbouw, mobiliteit, biodiversiteit en omgevingskwaliteit vragen regie en sturing. De centrale vraag daarbij is: hoe kunnen we ook in 2040 goed wonen, werken en leven in Ede? Vanuit drie sleutelbegrippen 'dierbaar, duurzaam en dynamisch' is een toekomstvisie geschetst voor gemeente Ede richting 2040. Deze visie is uitgewerkt

in vijf strategische keuzen met als doel: een Ede waar het ook in 2040 goed wonen, werken en leven is. Ede heeft inmiddels 120.000 inwoners. Die inwoners krijgen kinderen die hier ook graag (betaalbaar) willen wonen. Als we niet bouwen, worden woningen ook voor de eigen inwoners steeds duurder. Wij verwachten dat we dit kunnen samen met onze huidige en toekomstige inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. Met behoud van de eigenheid van Ede in zowel ruimtelijk (m.n. het groene karakter) als sociaal (sterke gemeenschapszin) opzicht.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie Ede 2040

Indiener 3 (namens NKC - Nederlandse Kampeerauto Club)

Inhoud zienswijze

De indiener wijst erop, dat het aantal campers de afgelopen jaren fors is gegroeid. En voegt een infographic bij, die toont dat het aantal particulier geregistreerde campers is gestegen van 90.000 in 2015 naar 137.000 in 2021. Volgens de indiener is uitbreiding van het aantal camperlocaties en camperplaatsen nodig. Ede telt alleen camperplaatsen op campings. 40% van de campers geeft de voorkeur voor overnachten op een camperplaatsen buiten een camping. Indiener pleit voor het opnemen in de Omgevingsvisie van de mogelijkheid voor particulieren en ondernemers om een camperlocatie op te richten en te exploiteren.

Gemeentelijke reactie

De gemeente Ede is hét gebied waar liefhebbers van ongerepte natuur, sportieve outdoor-activiteiten, bijzonder militair erfgoed en cultuur hun hart kunnen ophalen. Recreatie en toerisme zijn van belang op landschappelijk, sociaal en economisch gebied. Op meerder plekken in de Omgevingsvisie wordt een lans gebroken voor kleinschalige en natuurinclusieve vormen van recreatie en bedrijvigheid. Ook in de buurtschappen en op geschikte agrarische erven is ruimte voor (dag)recreatieve functies. Bij de uitwerking van de Omgevingsvisie in het Omgevingsplan zullen wij het onderwerp 'camperplaatsen' betrekken.

Conclusie

Naar aanleiding van de zienswijze wordt de Omgevingsvisie op pagina 31 aangevuld:

“ De aandacht voor duurzaamheid en gezondheid groeit in de vorm van duurzaam ondernemerschap en duurzame recreatieve mobiliteit (laadmogelijkheden, ontsluiting, *camperplaatsen*).

Indiener 4

Inhoud zienswijze

De indiener stelt 32 vragen, genummerd V1 tot en met V32, en 64 zienswijzen, genummerd Z1 tot en met Z64. Voor de inhoud van alle vragen en zienswijzen wordt verwezen naar de bijlage bij de zienswijzenbrief van 21 januari 2022. De indiener wil graag antwoord op alle vragen ontvangen. Daarnaast verzoekt de indiener de raad om kennis te nemen van zijn zienswijzen en deze af te wegen en mee te nemen in de besluitvorming van de Omgevingsvisie. Tot slot is de indiener van mening, dat verder inzicht en afweging is vereist en dat de Omgevingsvisie derhalve nog verre van toereikend is om deze als definitief vast te stellen.

In een nadere toelichting vraagt indiener aandacht voor goede leefbaarheid tijdens de uitvoering, voldoende flexibiliteit in ontwerp en uitvoering ('de wereld staat niet stil') en een sturende rol van de gemeente. Ook dringt indiener aan op uitvraag naar de daadwerkelijke woonbehoefte van met name ouderen. In algemene zin pleit hij voor consistentie van alle ontwikkelingen en ambities in combinatie met de keuze voor een gezonde leefomgeving.

Gemeentelijke reactie

De indiener heeft de Omgevingsvisie minutieus doorgenomen. Hij is het eens met de drie sleutelbegrippen: Dierbaar, Duurzaam en Dynamisch. Bij de vijf strategische keuzes legt hij graag het accent op het willen leven in gezonde wijken, dorpen en buurschappen als ook de natuur als basis.

Resumerend is de indiener van oordeel, dat er inhoudelijk nog veel moet worden uitgezocht. Hij wijst daarbij met name op invulling van de opgaven voor wonen (mede in relatie tot bevolkingsopbouw), milieu en gezondheid, energie, mobiliteit, landbouw, natuur en de ruimtelijke kwaliteit. Op al deze

aspecten wordt ingegaan in hoofdstuk 2 "Dit is Ede" van de Omgevingsvisie. Dit hoofdstuk schetst een beeld hoe Ede nu is en welke ontwikkelingen wij daarin zien. Dit hoofdstuk is op zijn beurt gebaseerd op de uitgebreide informatie van het rapport "Leefomgeving Foto van de gemeente Ede". Dat laatste rapport is als bijlage is opgenomen in het ontwerp-Omgevingseffectrapport (zie: <https://www.ede.nl/mgevingsvisie/bekijk-de-ontwerp-oer>). Alle genoemde aspecten zijn uitgewerkt in de vijf strategische keuzen.

Daarnaast is de indiener van mening, dat de Omgevingsvisie geen rekening houdt met regionale ontwikkelingen en/of ander publiekrechtelijke lichamen. In regionaal verband heeft deze afstemming plaatsgevonden in het kader van de Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley respectievelijk de Ruimtelijke Regionale Verkenning. Beide ontwikkelingen zijn behandeld in de raadsvergadering van 7 oktober 2021 (https://ede.raadsinformatie.nl/bijeenkomst/PDE_7_okt_2021) Andere stakeholders (o.a. Waterschap en Gelders Landschap) zijn geconsulteerd via stakeholder-bijeenkomsten. Tot slot informeert de indiener naar de kostenparagraaf. Dit aspect wordt beschreven bij het onderdeel Investeringsstrategie op pagina 76.

Voor wat betreft de leefbaarheid tijdens de uitvoering stuurt gemeente zoveel als mogelijk op het combineren van werkzaamheden. Bij de uitwerking zullen wij verkennen waar flexibiliteit in ontwerp en uitvoering mogelijk is. Over de sturende rol van de gemeente verwijzen wij naar hetgeen is opgenomen bij het eerdergenoemde onderdeel Investeringsstrategie namelijk dat wij voor de korte en voor de middellange termijn zullen aangeven wat we als gemeente zelf investeren en wat we vragen van anderen. Daarnaast vindt sturing plaats, doordat veel aspecten (waaronder woonbehoefte voor ouderen en gezonde leefomgeving) worden vastgelegd bij de uitwerking van de visie. Deze uitwerking gebeurt in gebieds- en themagerichte programma's en bij de actualisatie van het Omgevingsplan (pagina 74 en 75).

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie Ede 2040

Indiener 5

Inhoud zienswijze

Indieners hebben bezwaar tegen het aanwijzen van hun woonomgeving (Ederveen) als zoekgebied voor woningbouw. Zij voeren hiervoor de volgende argumenten aan:

- [1] Behoud van groen en karakter van de omgeving. Invulling met wonen past niet in het landelijke wonen en conflicteert met het belang de oude linten en groene dooradering te beschermen.*
- [2] Natuur als basis - behoud van natuur, flora en fauna*
- [3] Ederveen zoekgebied ongeschikt vanwege bodem en water*
- [4] Voorkeur voor verdichting van bestaande kern Ederveen*
- [5] Waardevermindering van de woning*
- [6] Buren gaan ook niet akkoord met de plannen.*

De indieners gaan graag samen met hun burens in gesprek met de gemeente om de plannen van de gemeente te bespreken en helderheid vanuit de gemeente te bieden omtrent deze plannen.

Gemeentelijke reactie

De Omgevingsvisie maakt een integrale afweging voor de ontwikkeling van Ede. Meer concreet: waar kunnen de 11.000 tot 15.000 verwachte woningen - rekening houdend met alle belangen van natuur, landbouw, mobiliteit enz. - op het grondgebied van de gemeente Ede mogelijk worden gerealiseerd. Alles afwegende is als richting gekozen om de groei zo maximaal mogelijk in de bestaande kernen te realiseren. Waarbij het grootste deel 'land' in de kern Ede. Desondanks werd duidelijk, dat daarmee het verwachte aantal van 11.000 tot 15.000 niet allemaal kunnen worden gerealiseerd. Daarom zijn daarnaast drie zoekgebieden aangewezen. Het gebied De Klomp-Ederveen is één van deze drie gebieden.

Ten aanzien van de aangevoerde argumenten geldt, dat wonen inderdaad een verandering betekent van het landelijk wonen. Hetzelfde groene karakter is niet volledig te behouden. Wel kunnen bij de ontwikkeling strenge randvoorwaarden ten aanzien van oude linten en groene dooradering worden meegegeven [1]. Dat geldt ook voor inpassing van natuur, flora en fauna [2].

Qua bodem en waterhuishouding is het gebied inderdaad niet optimaal [3]. In de woorden van het Omgevingseffectrapport 'liever niet bouwen'. Ook staat aangegeven, dat dit vraagt 'om slimme

oplossingen in de nadere uitwerking'. (pag. 49 ontwerp-OER). De duurzame bereikbaarheid met openbaar vervoer is daarentegen weer een pré.

Ten aanzien van de verdichting van de bestaande kern [4] geldt dat deze voor een deel ook is voorzien, maar passend in de schaal van Ederveen. Uit de fysieke gebiedsbijeenkomst op 21 september 2021 verzochten de aanwezigen om ook de mogelijkheid te verkennen om de extra woningen tegen Ederveen aan te bouwen, zodat nieuwe wijk zich oriënteert op Ederveen i.p.v. op Veenendaal.

Als een huis of een stuk grond minder waard wordt door een wijziging van een bestemming, dan is sprake van zogeheten planschade [5]. Er zijn wettelijke voorschriften over de bepaling óf er sprake is van planschade en zo ja, hoe deze dient te worden vergoed.

Er zijn nu geen concrete plannen. Pas na vaststelling van de Omgevingsvisie kan een start worden gemaakt met verdere verkenning van het zoekgebied. Dit gebeurt in directe afstemming met de betrokkenen [6].

Conclusie

Naar aanleiding van de zienwijze wordt het proces van gebiedsgerichte uitwerking, zoals omschreven in het vierde hoofdstuk verder aangescherpt:

"... De invulling en planning van deze gebiedsgerichte programma's is maatwerk en zal dan ook in een vroegtijdig stadium en in samenspraak met inwoners en partijen in het gebied worden ontwikkeld." (pagina 75)

Indiener 6

Inhoud zienswijze

Indieneren hebben bezwaar tegen het aanwijzen van hun woonomgeving (Ederveen) als zoekgebied voor woningbouw. Zij voeren hiervoor de volgende argumenten aan:

[1] Behoud van groen en karakter van de omgeving. Invulling met wonen past niet in het landelijke wonen en conflicteert met het belang de oude linten en groene dooradering te beschermen.

[2] Natuur als basis - behoud van natuur, flora en fauna

[3] Ederveen zoekgebied ongeschikt vanwege bodem en water

[4] Voorkeur voor verdichting van bestaande kern Ederveen

[5] Waardevermindering van de woning

De indieneren gaan graag in gesprek om de plannen van de gemeente te bespreken en helderheid vanuit de gemeente te bieden omtrent deze plannen.

Gemeentelijke reactie

De Omgevingsvisie maakt een integrale afweging voor de ontwikkeling van Ede. Meer concreet: waar kunnen de 11.000 tot 15.000 verwachte woningen - rekening houdend met alle belangen van natuur, landbouw, mobiliteit enz. - op het grondgebied van de gemeente Ede mogelijk worden gerealiseerd. Alles afwegende is als richting gekozen om de groei zo maximaal mogelijk in de bestaande kernen te realiseren. Waarbij het grootste deel 'landt' in de kern Ede. Desondanks werd duidelijk, dat daarmee het verwachte aantal van 11.000 tot 15.000 niet allemaal kunnen worden gerealiseerd. Daarom zijn daarnaast drie zoekgebieden aangewezen. Het gebied De Klomp-Ederveen is één van deze drie gebieden.

Ten aanzien van de aangevoerde argumenten geldt, dat wonen inderdaad een verandering betekent van het landelijk wonen. Hetzelfde groene karakter is niet volledig te behouden. Wel kunnen bij de ontwikkeling strenge ten aanzien van oude linten en groene dooradering worden meegegeven [1]. Dat geldt ook voor inpassing van natuur, flora en fauna [2].

Qua bodem en waterhuishouding is het gebied inderdaad niet optimaal [3]. In de woorden van het Omgevingseffectrapport 'liever niet bouwen'. Ook staat aangegeven, dat dit vraagt 'om slimme oplossingen in de nadere uitwerking'. (pag. 49 ontwerp-OER). De duurzame bereikbaarheid met openbaar vervoer is daarentegen weer een pré.

Ten aanzien van de verdichting van de bestaande kern [4] geldt dat deze voor een deel ook is voorzien, maar passend in de schaal van Ederveen. Uit de fysieke gebiedsbijeenkomst op 21 september 2021 verzochten de aanwezigen om ook de mogelijkheid te verkennen om de extra woningen tegen Ederveen aan te bouwen, zodat nieuwe wijk zich oriënteert op Ederveen i.p.v. op Veenendaal.

Als een huis of een stuk grond minder waard wordt door een wijziging van een bestemming, dan is sprake van zogeheten planschade [5]. Er zijn wettelijke voorschriften over de bepaling óf er sprake is van planschade en zo ja, hoe deze dient te worden vergoed.

Er zijn nu geen concrete plannen. Pas na vaststelling van de Omgevingsvisie kan een start worden gemaakt met verdere verkenning van het zoekgebied. Dit gebeurt in directe afstemming met de betrokkenen.

Conclusie

Naar aanleiding van de zienwijze wordt het proces van gebiedsgerichte uitwerking, zoals omschreven in het vierde hoofdstuk verder aangescherpt:

“ ... De invulling en planning van deze gebiedsgerichte programma's is maatwerk en zal dan ook in *een vroegtijdig stadium en* samenspraak met inwoners en partijen in het gebied worden ontwikkeld. .. (pagina 75)

Indiener 7

Inhoud zienswijze

De indieners begrijpen niet dat hun woongebied als zoekgebied (Ederveen) voor woningbouw is aangeduid en maken hier bezwaar tegen. Mede omdat de natuur/bos en het Spinnemeer ervoor zorgen dat hier veel beschermde diersoorten leven. Zoals buizerds, spechten en nog vele andere soorten vogels en dieren. Ook eekhoorns zijn hier gevestigd. De indieners hebben bewijs dat er wel eens herten rondlopen in dit gebied. Wij willen dit graag in stand houden en doen er zelf alles aan om de dieren in een rustig en veilig leefgebied te laten leven.

Ook met betrekking tot de hoofdweg in Ederveen wat nu al een hele drukke weg is waar, ongeacht de snelheidslimiet van 60 km overschreden wordt, het een nog veel drukker en onveiligere weg gaat worden.

Gemeentelijke reactie

De Omgevingsvisie maakt een integrale afweging voor de ontwikkeling van Ede. Meer concreet: waar kunnen de 11.000 tot 15.000 verwachte woningen - rekening houdend met alle belangen van natuur, landbouw, mobiliteit enz. - op het grondgebied van de gemeente Ede mogelijk worden gerealiseerd. Alles afwegende is als richting gekozen om de groei zo maximaal mogelijk in de bestaande kernen te realiseren. Waarbij het grootste deel 'landt' in de kern Ede. Desondanks werd duidelijk, dat daarmee het verwachte aantal van 11.000 tot 15.000 niet allemaal kunnen worden gerealiseerd. Daarom zijn daarnaast drie zoekgebieden aangewezen. Het gebied De Klomp-Ederveen is één van deze drie gebieden.

Ten aanzien van de aangevoerde argumenten geldt, dat wonen inderdaad een verandering betekent van het landelijk wonen. Hetzelfde groene karakter is niet volledig te behouden. Wel kunnen bij de ontwikkeling strenge randvoorwaarden ten aanzien van oude linten en groene dooradering worden meegegeven. Dat geldt ook voor inpassing van natuur, flora en fauna.

Er zijn nu geen concrete plannen. Pas na vaststelling van de Omgevingsvisie kan een start worden gemaakt met verdere verkenning van het zoekgebied. Dit gebeurt in directe afstemming met de betrokkenen.

Conclusie

Naar aanleiding van de zienwijze wordt het proces van gebiedsgerichte uitwerking, zoals omschreven in het vierde hoofdstuk verder aangescherpt:

“ ... De invulling en planning van deze gebiedsgerichte programma's is maatwerk en zal dan ook in *een vroegtijdig stadium en* samenspraak met inwoners en partijen in het gebied worden ontwikkeld.” (pagina 75)

Indiener 8 (namens 'Ede Waait Anders')

Inhoud zienswijze

De indieners namens Ede Waait Anders zijn van mening dat geen windmolens moeten worden geplaatst in een zone langs de A30 en A12. Zij baseren zich op het volgende:

- *een uitspraak van de Raad van State, die geldende regels voor windturbines als verouderd heeft vastgesteld;*
- *gevaren voor gezondheid van omwonenden (aspecten geluid, slagschaduw en licht);*
- *milieuaspecten (ontbreken cradle-to-cradle beleid, belasting door corrosie werende maatregelen);*
- *kostenverhaal in geval van optredende gezondheid- en milieueffecten;*
- *landschappelijke kwaliteit;*
- *discontinuïteit van de stroomvoorziening en*
- *afstemming met buurgemeente Veenendaal.*

Gemeentelijke reactie

Zoals in de inleiding van de Omgevingsvisie is verwoord: het is goed leven in Ede en dat willen we ook in de toekomst graag zo houden, maar dat gaat niet vanzelf. Ede is volop in beweging en er komt veel op ons af. De wereld om ons heen verandert en we willen en moeten inspelen op die veranderingen. Opgaven op het gebied van onder meer klimaatverandering, energietransitie, woningmarkt, migratie, werken, gezondheid, food, transitie van de landbouw, mobiliteit, biodiversiteit en omgevingskwaliteit vragen regie en sturing.

We streven naar zorgvuldig ruimtegebruik en een goede ruimtelijke en landschappelijke inpassing van duurzame-energieopwekking, energieopslag en -infrastructuur. Dit is een opgave voor de bestaande gebouwde omgeving, het landelijk gebied en de nog te realiseren nieuwe gebouwde omgeving. Het is tegen deze achtergrond, dat is gekozen voor een energiecridor, waarbij grootschalig opwekken van duurzame energie bij voorkeur plaatsvindt in de zone langs de A30 en A12 en op bedrijventerreinen. Daar is de ruimte en noodzakelijke infrastructuur aanwezig.

Uit voorlopig onderzoek blijkt dat verschillende locaties mogelijk geschikt zijn voor de plaatsing van een windmolen. Op <https://www.ede-natuurlijk.nl/energiecluster> staat het verdere verloop van de procedure, waarin uitgebreid aandacht zal worden besteed aan omgevingseffecten als geluid en slagschaduw.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie Ede 2040

Indiener 9

Inhoud zienswijze

Indieners hebben bezwaar tegen het aanwijzen van hun woonomgeving (Ederveen) als zoekgebied voor woningbouw. Zij voeren hiervoor de volgende argumenten aan:

- [1] Behoud van groen en karakter van de omgeving. Invulling met wonen past niet in het landelijke wonen en conflicteert met het belang de oude linten en groene dooradering te beschermen.*
- [2] Natuur als basis - behoud van natuur, flora en fauna*
- [3] Ederveen zoekgebied ongeschikt vanwege bodem en water*
- [4] Voorkeur voor verdichting van bestaande kern Ederveen*
- [5] Waardevermindering van de woning*

De indieners gaan graag in gesprek om de plannen van de gemeente te bespreken en helderheid vanuit de gemeente te bieden omtrent deze plannen.

Gemeentelijke reactie

De Omgevingsvisie maakt een integrale afweging voor de ontwikkeling van Ede. Meer concreet: waar kunnen de 11.000 tot 15.000 verwachte woningen - rekening houdend met alle belangen van natuur, landbouw, mobiliteit enz. - op het grondgebied van de gemeente Ede mogelijk worden gerealiseerd. Alles afwegende is als richting gekozen om de groei zo maximaal mogelijk in de bestaande kernen te realiseren. Waarbij het grootste deel 'landt' in de kern Ede. Desondanks werd duidelijk, dat daarmee het verwachte aantal van 11.000 tot 15.000 niet allemaal kunnen worden gerealiseerd. Daarom zijn daarnaast drie zoekgebieden aangewezen. Het gebied De Klomp-Ederveen is één van deze drie gebieden.

Ten aanzien van de aangevoerde argumenten geldt, dat wonen inderdaad een verandering betekent van het landelijk wonen. Hetzelfde groene karakter is niet volledig te behouden. Wel kunnen bij de ontwikkeling strenge randvoorwaarden ten aanzien van oude linten en groene dooradering worden meegegeven [1]. Dat geldt ook voor inpassing van natuur, flora en fauna [2].

Qua bodem en waterhuishouding is het gebied inderdaad niet optimaal [3]. In de woorden van het Omgevingseffectrapport 'liever niet bouwen'. Ook staat aangegeven, dat dit vraagt 'om slimme oplossingen in de nadere uitwerking'. (pag. 49 ontwerp-OER). De duurzame bereikbaarheid met openbaar vervoer is daarentegen weer een pré.

Ten aanzien van de verdichting van de bestaande kern [4] geldt dat deze voor een deel ook is voorzien, maar passend in de schaal van Ederveen. Uit de fysieke gebiedsbijeenkomst op 21 september 2021 verzochten de aanwezigen om ook de mogelijkheid te verkennen om de extra woningen tegen Ederveen aan te bouwen, zodat nieuwe wijk zich oriënteert op Ederveen i.p.v. op Veenendaal.

Als een huis of een stuk grond minder waard wordt door een wijziging van een bestemming, dan is sprake van zogeheten planschade [5]. Er zijn wettelijke voorschriften over de bepaling óf er sprake is van planschade en zo ja, hoe deze dient te worden vergoed.

Er zijn nu geen concrete plannen. Pas na vaststelling van de Omgevingsvisie kan een start worden gemaakt met verdere verkenning van het zoekgebied. Dit gebeurt in directe afstemming met de betrokkenen.

Conclusie

Naar aanleiding van de zienwijze wordt het proces van gebiedsgerichte uitwerking, zoals omschreven in het vierde hoofdstuk verder aangescherpt:

" ... De invulling en planning van deze gebiedsgerichte programma's is maatwerk en zal dan ook in een vroegtijdig stadium en samenspraak met inwoners en partijen in het gebied worden ontwikkeld." (pagina 75)

Indiener 10 (namens Technodiscovery)

Inhoud zienswijze

De indiener stelt dat de Omgevingsvisie een hoog ambitieniveau heeft en juicht dit toe. Hij constateert dat voor het bereiken van de doelstellingen van met name de energietransitie veel technisch geschoold personeel nodig is. Indiener houdt daarbij zijn hart vast. In de Omgevingsvisie mist hij in dit verband beleid op het gebied van werving en scholing op het gebied van techniek en technologie. Hij pleit voor het gezamenlijk ontwikkelen van een ambitieus onderwijsprogramma voor technisch onderwijs/scholing op alle niveau. En het realiseren van een Techniekgebouw waar elk bedrijf zich kan presenteren. In zijn ogen een absolute voorwaarde om de ambities uit de Omgevingsvisie te kunnen realiseren.

Gemeentelijke reactie

De behoefte is aan technisch geschoold personeel bij het Edese bedrijfsleven is evident. Als gemeente zien wij ook dat er een grote behoefte is aan technisch geschoold personeel, nu en in de toekomst, zowel landelijk als lokaal. Werving en scholing op het gebied van techniek en technologie is primair taak een taak van onderwijs en bedrijfsleven. In Ede en omgeving wordt dat reeds opgepakt door o.a. het onderwijs waardoor we beschikken over een divers aanbod aan technische opleidingen en zijn er ook diverse Edese initiatieven, zoals Technodiscovery, Knooppunt Techniek en Techniekpact Regio Foodvalley.

Voor de realisatie van een aantal doelen uit de Omgevingsvisie is voldoende technisch geschoold personeel een voorwaarde. Daarom werken onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en gemeente samen om de in- en uitstroom van technisch opgeleide leerlingen te bevorderen. Binnen de kaders van het gemeentelijk onderwijs- en economisch beleid draagt de gemeente bij aan bestaande en nieuwe initiatieven. Daarnaast draagt deze Omgevingsvisie indirect bij door het realiseren en versterken van een aantrekkelijk woon, werk en leefklimaat voor medewerkers en leerlingen/ studenten.

Conclusie

Naar aanleiding van de zienswijze wordt de volgende tekst toegevoegd:

"... Voor de realisatie van een aantal doelen uit de Omgevingsvisie is voldoende technisch geschoold personeel een voorwaarde. Daarom werken onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en gemeente samen om de in- en uitstroom van technisch opgeleide leerlingen te bevorderen." (pagina 57)

Indiener 11 (namens Adviesraad Sociaal Domein Ede)

Inhoud zienswijze

De indiener constateert dat er ruime aandacht wordt besteed aan de interactie en aan de raakvlakken tussen de beleving van de kwaliteit van de toekomstige leefomgeving en gezondheidseffecten daarvan. Daarnaast constateert de indiener dat de gemeente veel belang hecht aan het betrekken van inwoners, organisaties en belanghebbenden, teneinde een breed maatschappelijk draagvlak te creëren. De indieners complimenteert de gemeente daarmee.

De indiener vraagt aandacht voor goede toegankelijkheid van informatie, verduidelijking van het begrip 'zienswijze' en op gebruiksvriendelijke wijze inzicht bieden in uitvoering/invulling van plannen, inclusief bezwaarmogelijkheden.

Gemeentelijke reactie

De integrale (ruimtelijk en sociaal) betekenis van de fysieke leefomgeving wordt onderschreven. Daarbij ontsluiten wij de informatie op een toegankelijke wijze op de website, afzonderlijke specials in Ede-Stad, via een nieuwsbrief waarop men zich kan abonneren en via andere kanalen. In ons taalgebruik proberen wij vaktermen zoveel als mogelijk te vermijden. Bij de uitvoering van plannen is een goede communicatie een eerste vereiste en werken wij volgens de richtlijnen van de Edese Participatieaanpak (EPA).

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie Ede 2040

Indiener 12 (namens Cumela - brancheorganisatie voor groen, grond en infra)

Inhoud zienswijze

De indiener is een brancheorganisatie voor groen, grond en infra. De zienswijze wordt ingediend namens de Edese bedrijven in deze branche. Indiener wijst erop, dat veel van deze bedrijven gevestigd zijn in het buitengebied en daar een stabiele werkgelegenheid bieden. Deze bedrijven 'bewerken' volgens indiener ongeveer 80% van de gronden (landbouw, watergangen, natuur, infrastructuur, etc.). Vervolgens schetst indiener drie pijlers voor hun branche te weten vakbekwaam en goed opgeleid personeel, innovatief machinepark indiener & dito werkwijze en moderne bedrijfslocaties.

Gevraagd wordt om voldoende inpassingsmogelijkheden voor deze bedrijven op eigen terrein, omdat veel opdrachtgevers in het buitengebied zijn gevestigd. Daarbij wordt de voorkeur uitgesproken voor eigen terrein in het buitengebied en geen verplaatsing naar bedrijventerreinen. Ook wordt in dit verband gepleit voor goede ontsluitingswegen, geschikt voor het materieel van de betreffende bedrijven.

Verzocht wordt om de zienswijze gegrond te verklaren en de ontwerp-omgevingsvisie gemeente Ede op grond van de genoemde aspecten gewijzigd vast te stellen i.c. de genoemde aspecten in deze visie c.q. bestemmingsplan (later: omgevingsplan) te betrekken. Daarnaast verzoekt de indiener wordt om samen met heb als belangrijke sector in het buitengebied te kijken naar reële mogelijkheden om het buitengebied / grondgebied van de gemeente Ede veiliger, mooier en beter te maken. En verzoekt de indiener derhalve om met inachtneming van onderhavige zienswijze deze belangen en gevolgen te heroverwegen.

Gemeentelijke reactie

Wij erkennen de betekenis van deze genoemde branche voor het buitengebied. Daarom geven wij binnen bepaalde kaders ook nu graag ruimte tot bedrijfsuitoefening op eigen terrein. Gelijktijdig staan wij voor het bewaken en realiseren van landschappelijke waarden en het voorkomen van te veel verkeersbewegingen.

Naast de grote werklocaties kent gemeente Ede een zeer ondernemend landelijk gebied. Ook daar blijft sprake van economische dynamiek: naast transitie en vernieuwing in de agrarische sector zal er

binnen bepaalde grenzen ook ruimte blijven voor andere bedrijvigheid. Vrijkomende agrarische bebouwing biedt kansen voor het huisvesten van nieuwe of andere (economische) functies. In de buurtschappen, dorpen en op de voormalige agrarische bedrijfslocaties ontstaan vaak nieuwe bedrijven, die zich van daaruit verder willen ontwikkelen. Daarbij komen soms de grenzen van de mogelijkheden in het landelijk gebied in beeld. Als gezegd, we willen ook in de toekomst ruimte bieden voor dat ondernemende landelijk gebied. Maar wel met oog voor een passende schaal en functie en gericht op het versterken van de omgevingskwaliteit en de vitaliteit van het landelijk gebied.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie Ede 2040

Indiener 13 (namens Sportforum Ede)

Inhoud zienswijze

De indiener complimenteert de gemeente met de ontwerp-Omgevingsvisie en de aandacht daarin voor sport en bewegen. Vervolgens wijst indiener op het haalbaarheidsonderzoek naar een kunstijsbaan/evenementenhal ten zuiden van de A12. En verzoekt deze in te passen in de Omgevingsvisie. De indiener noemt daarbij als argumenten de mogelijke aansluiting op Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV), versterking van het vestigingsklimaat en de bijdrage aan gezondheid en duurzame ontwikkeling van de regio. Volgens indiener zal de hal een forse boost geven om de sportdeelname naar 75% op te krikken. Onder de noemer 'Overige sport' pleit de indiener voor een goede sportinfrastructuur en vraagt in dit verband aandacht voor een tweede zwembad, een turnhal voor de 2.000 leden van Edese turnverenigingen en een accommodatie voor Hengelsportvereniging VOP (Voor ons Plezier).

Gemeentelijke reactie

Bij een groeiende stad hoort een groeiend voorzieningenniveau, ook voor sport. Daarom zijn er in de Omgevingsvisie locaties aangegeven voor uitbreiding van sportvoorzieningen in Ede. De nieuwe initiatieven die de indiener noemt, zullen daarin een plaats moeten krijgen, maar ook de groei die we zien bij de huidige verenigingen moet een plaats krijgen. Dit zal in het kader van de Omgevingsvisie altijd afgewogen moeten worden met de andere strategische keuzen van de Omgevingsvisie. Voor nu is het vooral belangrijk dat we rekening houden met sport en bewegen en daarvoor ook ruimte hebben aangewezen.

Bij de uitbreidingslocaties hoort ook het gebied tussen de A12 en de bebouwde kom van Bennekom, waarbij sport onderdeel kan worden van het landschapspark. Deze locatie komt ook naar voren in de haalbaarheidsstudie. In het vervolg van de Omgevingsvisie wordt het idee van een landschapspark verder uitgewerkt. Of daar een ijsbaan komt is afhankelijk toekomstige besluitvorming door de raad om te investeren in een ijsbaan en de verdere uitwerking van het landschapspark.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie Ede 2040

Indiener 14 (namens Vitens)

Inhoud zienswijze

Indiener heeft met interesse kennisgenomen van de ontwerp-Omgevingsvisie. Hem is duidelijk geworden dat de gemeente Ede gemotiveerd is om samen met Provincie Gelderland en hem (Vitens) invulling te geven aan de zorgplicht voor voldoende schoon drinkwater. Daarvoor is de indiener de gemeente erkentelijk. In de zienswijze worden de volgende punten onder de aandacht gebracht:

- *Er is een stijgende drinkwatervraag. Indiener wil graag samen met de gemeente invulling geven aan de nieuwe drinkwaterlocatie in het aangegeven zoekgebied.*
- *Drinkwaterbesparing en hergebruik. Indiener pleit voor het invoeren van streefwaarden voor reductie van drinkwatergebruik bij nieuwbouw van woningen. Daarnaast houdt hij een pleidooi voor waterbesparing en hergebruik bij de ontwikkeling van nieuwe bedrijvenclusters.*
- *Hoe wordt invulling gegeven aan de regio op de ondergrond en daarbinnen de bescherming van drinkwaterleidingen?*

Gemeentelijke reactie

Zoals aangegeven in de Omgevingsvisie werken wij in het kader van de gezamenlijke drinkwaterzorg-

plicht samen met de provincie en Vitens aan voldoende schoon drinkwater. In deze samenwerking zullen wij invulling geven aan de nieuwe drinkwaterlocatie in het aangegeven zoekgebied. Het belang van terugdringen van het drinkwatergebruik is groot. Wij zetten in op natuurinclusief bouwen: drinkwaterbesparing en mogelijkheden tot hergebruik is één van de aspecten daarbij.

Ten aanzien van de regie op de ondergrond is in Omgevingsvisie aangegeven, dat de gemeente Ede rondt in 2022 een verkenning af naar de mogelijkheden om meer regie te voeren op het gebruik van de ondergrond. Deze verkenning richt zich op innovatieve ontwerpen waarbij de verschillende ondergrondse ruimtevragers duurzaam een plek krijgen en tegelijk de ambities voor leefbaarheid gerealiseerd worden (denk aan groen en ruimte voor ontmoeten en bewegen). Na afronding van deze verkenning bezien wij hoe de regiefunctie op de ondergrond kan worden versterkt.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie Ede 2040

Indiener 15 (namens Tennet)

Inhoud zienswijze

De indiener wijst op de concrete hoogspanningsverbindingen en hoogspanningsstations op het grondgebied van de gemeente Ede, zoals opgenomen in ruimtelijkeplannen@tennet.nl. In een bijlage zijn situaties opgenomen die de leveringszekerheid en veiligheid (nadelig) van bestaande infra kunnen beïnvloeden en daardoor uitval kunnen veroorzaken. Aan de gemeente wordt gevraagd om in die situaties contact op te nemen met Tennet. Als concreet voorbeeld wordt genoemd de realisatie van windturbines langs de A12/A30, waar ook de bovengrondse hoogspanningsleiding Dodewaard-Ede loopt. Tot slot wordt aangeboden om mee te denken bij het opnemen van het hoogspanningsnet in het Omgevingsplan.

Gemeentelijke reactie

Het betreft hier een aantal technisch randvoorwaarden, die wij zullen betrekken bij de uitwerking van ruimtelijke projecten en bij de opstelling en actualisering van het Omgevingsplan.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie Ede 2040

Indiener 16 (namens Huisartsen De Gelderse Vallei)

Inhoud zienswijze

De indiener vraagt aandacht voor de volgende drie aspecten:

- *de borging van voldoende huisartsenzorg bij de toekomstige woninguitbreiding;*
- *de borging van voldoende betaalbare locaties (huren of kopen) voor meerdere zorgverleners bij elkaar;*
- *de krapte op de arbeidsmarkt en het aantrekken en behouden van personeel voor zowel zorg als welzijn in Ede en de regio en*
- *de brugfunctie tussen het medisch domein (eerste lijn/huisartsenzorg) en het sociaal domein.*

Gemeentelijke reactie

De eerste strategische keuze 'Leven in gezonde dorpen, wijken en buurtschappen' accentueert het belang dat wij hechten aan een gezonde leefomgeving, een goede mentale en fysieke gezondheid, een passende woning en goede voorzieningen. Voor een goede leefbaarheid en (sociale) gezondheid zijn voorzieningen voor o.a. sport, cultuur, onderwijs, zorg en welzijn essentieel. (pag. 39 Omgevingsvisie). We hebben als gemeente vaak een regisserende rol in het toekennen van ruimte voor deze voorzieningen. In dat kader willen wij graag in overleg met de organisatie Huisartsen De Gelderse Vallei vormgeven aan voldoende huisartsenzorg en betaalbare locaties voor meerdere zorgverleners bij elkaar bij toekomstige woninguitbreiding. Deze locaties met gecombineerde voorzieningen ten behoeve van zorg en welzijn dragen bij aan het versterken van de brugfunctie tussen medisch en sociaal domein met het oog op verbinding en preventie.

Voor de realisatie van een aantal doelen uit de Omgevingsvisie is voldoende geschoold personeel een voorwaarde. Echter, de Omgevingsvisie als zodanig richt zich op vormgeving van de fysieke leefomgeving. Werving, selectie en opleiding van personeel, zorg of anderszins, valt daarmee buiten

de directe scope van deze visie. Indirect draagt de Omgevingsvisie bij door het realiseren en versterken van een aantrekkelijk woon, werk en leefklimaat.

Conclusie

Naar aanleiding van de zienwijze wordt medische zorg expliciet opgenomen op pagina 40:

... Dat wil zeggen, dat (*medische*) zorg en ondersteuning aansluiten bij de hulpvraag van de inwoner ..

Indiener 17 (namens Woonstede)

Inhoud zienswijze

De indiener complimenteert de gemeente met de ontwerp Omgevingsvisie en voelt zich als corporatie uitgenodigd om samen met de gemeente de geschetste ambities waar te maken. Daarbij vraagt indiener aandacht voor de volgende aspecten:

- *Betaalbaarheid van het wonen: is stevig verankerd in de visie en werkt indiener graag aan mee.*
- *Duurzaamheid: een betaalbare energierekening is een enorme opgave.*
- *Van huis een thuis maken: in dit verband maakt indiener bezwaar tegen forse inzet op niet-uitbreidbare kleine woningen.*
- *Beschikbaarheid betaalbare woningen: indiener pleit voor meegroeien en spreiden en voor minimaal 30% sociale huurwoningen in de drie zoekgebieden*
- *Regionale samenwerking: belang hiervan wordt onderschreven.*
- *Sociale huurprojecten zonder veel belemmeringen: dit klinkt de indiener als muziek in de oren.*
- *Bovenwettelijke eisen: extra eisen ('natuur' noemt indiener als voorbeeld) gaan ten koste van ambitie om voldoende woningbouw te realiseren. Indiener wil graag aandacht hiervoor teneinde integraal naar de ambities te blijven kijken.*
- *Actievere grond- of transformatiepolitiek: indiener pleit voor een actievere rol van de gemeente omdat dit kan bijdragen aan realisatie van ambities.*
- *Betere borging voor sociale huur: indiener vraagt om een sterkere gemeentelijke rol in projecten van derden om tot een betere borging voor sociale huur te komen.*
- *Verdichting - parkeerbeleid - mobiliteit: indiener wijst op samenhang en vraagt naar concrete uitwerking voor parkeernormering en mobiliteitsconcepten.*

Gemeentelijke reactie

De zienswijze ervaren wij als een stevige ondersteuning van de geformuleerde ambities, met name waar het gaat om de invulling van de woonopgave. In deze opgave is continuïteit bieden in de nieuwbouw van wezenlijk belang. De grote woningvraag en het beperkte aanbod zetten de betaalbaarheid van woningen onder grote druk. Diverse groepen hebben het erg moeilijk. Starters, lage- en middeninkomens maar ook ouderen, spoedzoekers en andere bijzondere doelgroepen.

We kiezen voor balans in de opbouw van de woningvoorraad met passende woningen – qua vorm en prijs – voor alle doelgroepen. Dat betekent een gedifferentieerd woningaanbod per wijk en dorp met aandacht voor duurzaamheid, levensloopbestendigheid en betaalbaarheid. We hebben veel aandacht voor voldoende beschikbaarheid van sociale huurwoningen met voldoende spreiding over de hele gemeente. Door samenwerking met de corporaties en met inzet op flexwonen bevorderen we het sociale aanbod. De gemeente is hierover blijvend in gesprek met woningcorporatie en huurdersbond in het kader van de prestatieafspraken.

De genoemde aandachtspunten richten zich op de concrete vertaling. Bij woningbouw gaat het om meer dan het bouwen van huizen namelijk het bouwen van toekomstbestendige wijken (bestaand of nieuw). Het bewaken van deze integrale ambities vergt een gezamenlijke inspanning. Meer dan voorheen, zal de gemeente hierin een actieve rol pakken. Dit in de lijn met de nota 'Maatschappelijk Ondernemend Grondbeleid', zoals deze door de gemeenteraad op 27 januari 2022 is vastgesteld. Het raadsbesluit formuleert daarbij als uitgangspunt: "een situationeel grondbeleid, waarbij maatschappelijk rendement voorop staat en de gemeente bij iedere gebiedsontwikkeling een ondernemende houding hanteert."

De indiener waarschuwt voor kleinere, niet uitbreidbare woningen. Dit hebben wij vooral bedoeld voor een deel van de sociale koop. Van dit deel willen we voorkomen dat deze te duur wordt. Dit geldt dus niet voor de gehele sociale koop en of voor sociale huur.

De onderdelen mobiliteit en parkeren in de Omgevingsvisie worden uitgewerkt in een Koersnota Mobiliteit en Nota Parkeernormen. Kort samengevat komt het erop neer dat in de meer stedelijke omgeving van de gemeente Ede fietsen en lopen sterk gestimuleerd wordt en directe autobereikbaarheid op lokale verbindingen wordt ontmoedigd. Parkeernormen worden flexibeler en sterker verbonden aan een breder mobiliteitspakket. Beide nota's worden naar verwachting binnen enkele weken ter visie gelegd en volgend op de Omgevingsvisie vastgesteld.

Tot slot: de indiener is een cruciale samenwerkingspartner in het realiseren van de geschetste ambities voor de woonopgave. Deze zienswijze illustreert de reeds goede samenwerking.

Conclusie

Deze zienswijze leidt niet tot aanpassing van de Omgevingsvisie Ede 2040

Indiener 18

Inhoud zienswijze

De indiener brengt de handleiding van het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland onder de aandacht. En wijst erop dat de nieuwe Omgevingswet aangeeft dat bij de opstelling van het Omgevingsplan ook rekening gehouden dient te worden met 'andere' vormen van cultureel erfgoed. Daaronder valt ook immaterieel erfgoed. Indiener wijst erop, dat op de lijst van immaterieel erfgoed ook de Woonwagencultuur valt en vraagt hier aandacht voor.

Gemeentelijke reactie

In de strategische keuze 'Compacte groei vanuit eigenheid van Ede' wordt invulling gegeven aan de waarde van cultureel erfgoed komt de positie van cultureel erfgoed in het omgevingsbeleid van Ede tot uitdrukking. Onder dit begrip valt ook immaterieel erfgoed. Om dit te verhelderen, zullen wij het begrip 'immaterieel' toevoegen in de tekst.

Conclusie

Naar aanleiding van de zienswijze het begrip 'immaterieel' op pagina 67 toegevoegd:
“.. rijk aan geschiedenis en cultureel (*immaterieel en materieel*) erfgoed. Dit koesteren en beschermen we.”

= = = = =